

Nina Bußmann, *Dolge počitnice*

Prstnika ne vidiš rasti. Pojavi se čez noč. Po travnikih, gruščih in pašnikih plazeči se pionirji se pretegujejo s poganjki, metre dolgimi, s poleglimi peclji pri tleh. Koreninice poganjajo iz členkov, naselijo se po vseh kotih, ki jim vsaj malo ustrezajo. Mravlje odnašajo plodove. Po mladju v pobočju globoko v naselje, po živih mejah, gredicah in travnatih preprogah, in dol do jaška pred garažnimi vrati na spodnjem koncu dovozne rampe, kamor nikdar ne posije sonce, in v razpoke med vlažnimi kamni, kjer veriga za dež ob odtočni rešetki izginja v gnezdo, ponor. Koreninice petoprstnika za pest globoko segajo v špranje med tlakovci. Nekateri se zoper neželjeno rastje bojujejo s strupi, mnogi sežejo po plinskih gorilnikih, napravah, vitkih kot lakti, urno pobijejo, kar je zelenja, ne da bi se jim bilo treba skloniti. To je videti lepo, lepo in imenitno. Trajno učinkovito ni. Schramm je kopal. Zasekaval je s krampom globoko v razpoke, dokler ni zajel niti korenin in jih zrahljal v kratkih, ponavljajočih se gibih, z bezanjem in privzdigovanjem. Cela telesca rastlin je potem že lahko populil s prsti, trdneje ukoreninjene pa spravil na plano s kosom okljukane žice; nazadnje je iz špranj postrgal odrezane laske koreninic.

Vzel si je ves razpoložljivi čas vnebohoda. Dobre tri dni bi se ukvarjal s tem, verjetno še več. Motnje so se pojavile same od sebe. In ni več pokal od moči. Celó, če ga je pošteno zgrabilo in če orodja sploh ni več hotel odložiti in če je nekaj časa verjel, da bi mu lahko uspelo, celo in ravno takrat se ni smel spozabiti. Nekoč je že precenil svoje moči in ne bi se smelo še enkrat pripetiti. Je pa res že kar smešno. Trideset let je delal, enega samega dneva ni manjkal. Tole je samo začetek, se je šalil in dvigal kupo omizju, ko so v zbornici ob neki priložnosti pripravili majhno zabavo: Mene se tako hitro ne boste znebili, je rekel Schramm, Vi pa brez sploh ne morete, je rekel drugi.

Takšni se vedno najdejo. Toda kadar so se kolegi pred božičem in ob koncu šolskega leta pri lokalnemu Grku zbrali na kozarček, je bil

Schramm vedno z njimi. Zadnjič je ostal do jutranjih ur, vse okrog njega je bilo bolj in bolj veselo, dokler ni vsega videl dvojno. Kaj res nikoli ne izgubiš nadzora, je vprašala pripravnica in si z rokami podprla glavo, da ga je lahko pogledala od spodaj. Schramm je z rezilom krampa tolkel po tlakovcih, da so se kresale iskre. In sam s sabo je lahko bil zadovoljen. Kmalu je bil pri koncu s prvo vrsto in prva je najtežja. Skoraj bi že prispel do zaplatice ravne zemlje pred travnato klančino, kjer je rasel srobot, ki je svoja socvetja podlo pustil veneti za njegovim tilnikom, stebela je ovijal ob žice, ki jih je zanje prej napol Schramm.

Razredništvo ni nobena čarovnija, je rekel pripravnici, in že je bil spet čisto razumski: Človek mora biti pri stvari, vedeti mora, kje je in kaj bo njegov naslednji korak. Otroci imajo nos, točno vejo, je poudaril, če kdo ni prepričan v to, kar počne, če ne ve, kaj bo v naslednjem trenutku, pa ti pravzaprav sploh veš, kakšen vzdevek so ti dali, je vprašala, skrila usta v pest ter s kratkimi, kot kit mazljivimi, težkimi trepalnicami, ki so se ji v drobcih čada posipale po solznici, zamežikala kvišku vanj. Sploh veš, kako ti pravijo! Kaj jo briga, bi jo moral vprašati. V njegovih urah vsaj ni nikdar povzdignil glasu. Ko pa so nekoč imeli pripetljaj, je sam od sebe gladko prerezal.

Ni res, da se ti vse sesuje na glavo, ti pa se sesuješ v prepad, če ti čez noč zmanjka vajenih obveznosti; da tavaš iz sobe v sobo in ne slišiš, kako začenjaš ogovarjati samega sebe, kako ostariš, kako si vesel in hvaležen, kadar te pokličejo iz kakšnega podjetja, ki opravlja javnomnenjsko raziskavo ali kaj prodaja. Ni treba, da pride tako daleč. Dnevi morajo imeti svoj ritem, začetek in konec in zmeraj isto formo, formo, ki jo lahko zgrabiš z obema rokama. To ni nič dolgočasnega, to je zgolj koristno, če se moraš osrediniti na določeno nalogo. In vsa živa bitja imajo svojo nalogo, ki jih slednjič zmelje v prah. Če je kdo videl Schramma, da kupuje pivo, si ob tem nihče ni nič mislil, kajti pivo je bilo namenjeno polžem. Preveč jih je bilo. Po robu trave so se svetlikale njihove sledi in njihove nitke so se vile po konicah bilk, ujete v porah betona. V otroštvu jih je nekoč našel cel klobčič, bilo je v tistem kotičku vrta,

kamor je v deških letih tako rad zahajal, za kupom prsti, ki ga je pripravil oče, kadar je začel s kakšnim opravilom. Znojili so peno, ko so se pasli na mrtvem hrošču, tesno priviti k njegovemu oklepu, in iz polžjega kupa so gledali samo še končki njegovih majhnih rogov. Schramm je takrat zgradil ogradico, zložil palice in kamne in jih na gosto naložil v kup, trdno prepričan, da bodo polži, ko ga bodo poklicali nazaj v hišo, vsaj do naslednjega jutra ostali tam, kjer so bili. Toda čez dan so se splazili v luknje, jedli pa ponoči, iskali in našli so najmlajše rastline in delali škodo. V obrambo je posipaval črte apna, vsak dan je nastavljal nove pasti. Sveže je moralo biti, vsak dan sveže temno pivo, da jih je neustavljivo zamikalo in da so se v njem utopili.

O Schrammu je šel glas, da bo že imel svoje razloge, in vedel je to, vedel je, kdo je kazal nanj s prstom, ko je šel mimo ali ko je ždel, čepel ali klečal v delu, vendar se ni mogel ukvarjati še s tem, kako ga vidijo drugi. Saj zlahka zaslutiš, zakaj je nekdo, ki je temeljit, ljudem sumljiv. In spet se mu je kot primer vsiljeval Waid Schmidt. O njem si lahko rekel, kar si hotel, gotovo pa ni bilo nujno, da bi ti bil pri srcu. Ob vsej prikazani askezi je bil do kraja razvjen fant, preračunljiv in nesposoben kakršnega koli človeškega čustva. Toda to je lahko izjavil samo nekdo, ki ga je poznal, velika večina o njem ni vedela tako rekoč ničesar. Najsi so se mu zaradi njegove pedantnosti in pretirane marljivosti še tako posmehovali in se celo pritoževali, celo profesorji; velikanski vik in krik je bil, ko je skorajda čez noč zapadel v neposlušnost in upor. In ljudje ne prenesejo, če kdo reči izpelje dosledno. Pretirava, so govorili o Waid Schmidtu, pretirava, so govorili o Schrammu. In ravno na to Schramm zdaj noče misliti. Waid Schmidta so prijeli med štopanjem, bilo je tik pred rokom zadnjih izpitov, zatem ko je menda nekaj dni hodil okrog, brez spanca, hrane in vode, preprosto zgolj hodil. Tudi nasploh so morale njegove izjave biti zmedene, njegovo stanje zaskrbljujoče. In ko so ga odpeljali na kliniko, je menda privolil in se nad tem celo navdušil.

Ne ozirajte se na to, kaj so o Schrammu čenčali in šepetali, pred in za njegovim hrbtom, o njem in njegovi materi, o Waidschmidtu in njem, nič od tega še zdaleč ni zadelo razmer, ki sta jih tako določala namen in naključje. Ljudje ne vemo, kaj misli drugi. Ta misel ni ne nova ne zapletena, je pa prava. In v govoricah posameznik ničesar ne spremeni, tudi dva skladna posameznika nič ne spremenita, najsi sta v svoji skladnosti še tako prepričana, vendarle le sebe in druge vlečeta za nos. Waidschmidt je te stvari v svoji trdi buči dovolj dolgo obračal. Schramm je to vedel bolje od vseh, pa tudi on ni razumel vsega, ni vedel, kako zares mu je šlo z napol prebavljenim, izvrženim miselnim izbljuvkom, in ne tega, ali je svoje velike besede izrekel kar tako za test ali pa je morda sledil točno določenemu namenu.

S tabo pa bodo peripetije! Schramm je to vedel že takoj, ko je fant v osmem letniku stal pred razredom. S tisto svojo mapo. In Schramm se je točno spominjal, ni še minil teden, običajni rok, ko so človeka še pustili pri miru, že je Waidschmidt pritegnil njihov posmeh, prezir in slednjič sovražstvo. Zaspanost, ki jo je razkazoval, je zadostovala, da ga niso izpustili iz krempljev; za ošabnost so imeli občutljiv čut. In samo zato, da ker gre pri njegovih predmetih za naravo, ne smemo misliti, da pozna samo tiste svoje izračune, padavinske karte in zasnove poizkusov, interakcije materije in energije. Za prepletenosti med ljudmi vsekakor nima nikakršnega smisla. Toda bilo je ravno nasprotno. Videl je, kaj se dogaja, točno je vedel, kako so delili svet na gospodarje in hlapce, prijatelje in sovražnike. Toda nápak bi bilo, če bi se vmešaval v otroške zadeve. V Waidschmidtovem primeru ni bilo samo nápak, temveč celo povsem brez potrebe. Ličinke so, je rekel Waidschmidt, bivajo kot ličinke, žrejo to, kar se jim da, in hočejo vedno samo toliko in čisto nič več. Ljudje vendar potrebujejo sovražnika, je pojasnil Waidschmidt, drugače ne vedo, kje so.

Ko je Schrammu razkrival te misli, ni bil starejši od štirinajst let, že takoj, ko ga je prvič prestregel pred učilnico z zemljevidi in

kartami, ker ni bil zadovoljen s postopkom dokazovanja. Stal je pred njim s stopali navzven in z mapo, ki se je je oklepal na trebuhu. Kadar je Schramm pomislil na Waidschmidta, je pomislil na mapo, imitacijo usnja v barvi tobaka, na vogalih že grdo obdrgnjeno. Potrebne knjige v njej nikakor niso imele prostora, nič drugega kot tankolistni blok, ki ga je Waidschmidt v zadnji vrsti s svojo drobno ostro pisavo neutrudno polnil. In čeprav si v teh ozirih zadev ne gre olajševati, je pomislil Schramm, je ta mapa o svojem lastniku verjetno povedala že vse, kar bi bilo treba. Schrammu ni bilo prav, da ga je čakal, da ga je kmalu čakal že v vsakem odmoru pri sobi, kjer so bile spravljene karte in za katere red in hrambo je bil odgovoren Schramm. Če bi mu takoj pokazal, kje so meje, je pomislil Schramm, če bi takoj prisluhnil tistemu neznatnemu slabemu občutku, ki nikoli ni prevladoval, vendarle pa bil od začetka prisoten. Na vsak odgovor novo vprašanje, na vsako izjavo njegov ugovor, toda v tem primeru je to sodilo k stvari, kot pri vseh pogovorih, ki si zaslužijo to oznako in v katerih ne gre za to, kdo ima prav, temveč za samo temo, pogovor, ki se nikoli dokončno ne sklene, marveč je vselej lahko samo prekinjen. Zato se je pustil zvleči v to, brez premisleka. O tem, kaj fanta žene in ali si morebiti obeta korist.

Dolge počitnice so bile vedno kritično obdobje. Dokler je živela še mati, ni bilo nič lažje, nasprotno, glede marsičesa je bilo še bolj zapleteno. Njej zadeve nikakor ne bi mogel pojasniti, ne da bi se mu rogala, in še prav bi imela, je pomislil Schramm, mati je imela prav, ko je cenila jedrnatost in jasnost. Fance, je vzkliknila, takoj ko je zavohala, da kdo še sam ni prepričan o tem, kar govori, in kar se teh reči tiče, je imela nos, prefinjen. Fance, in s tem je bilo to, kar je bilo izrečeno, zanjo izničeno, zmečkano kot cigaretni ogorek na dnu pepelnika, v njeni glavi razvrščeno v rubrike neplodnih reči. Bilance v breme in v dobro, enostaven sistem. Še ko je prišla v zavod in njena vprašanja niso bila več tako natančna, nikoli ni bil prepričan, kaj mu sporočajo zavoji njenih ustnih kotičkov, ali je dvomila v to, kar ji je pripovedoval, ali se ni strinjala ali pa sploh ni več dojela, če jo je glede drobnarij nalagal, da bi ji bilo kaj

prihranjeno. Ali da temu izrazu naposled ni več poveljevala ona, marveč njeno telo, ga priklicevalo, da bi še ohranila držo, čeravno ne lepo, takrat ko njen razum s povedanim ni več povezovala vsebina.

Enkrat samkrat bi mu eno prisolil, s tem bi bila zanjo stvar urejena, točen opis pa to ni. Vendar nikomur ne bi nič pomagalo, če bi se neprestano dotikali dogodkov, ali pa, kot se je v svojih zadnjih telefonskih klicih izrazila ravnateljica, zadevščine. V verigi računskih operacij lahko dolgo iščemo napako, če smo že začeli z napačnimi spremenljivkami. Tega ne bi več storil. Motilci so prišli dovolj zgodaj, prišli so od zunaj in prišli so sami. Najpozneje okrog pol desetih najave kopališkega mojstra iz kopališča v gozdu, ki se je razprostiralo v pobočje, klici in vriski otrok, ko so se podili in lovili na sicer opustelih cestah v naselju. Potegi njihovih risb s kredo so segali tik do lese na njegovem dovozu. Slišal je, kako šepetajo za njegovimi živimi mejami, iz grmov in z gredic je redno pobiral igrače, ki so jih iz objestnosti metali tja. In nekoč je skušal tudi zlepa: Glejte, kaj imam! je zavpil, stoječ sredi neprometne ulice, s škatlo najdenih predmetov v iztegnjeni roki. Vendar nihče ni segel vanjo, vsi so gledali le njega, kot da bi bilo tako težko razumeti, kaj od njih hoče.

Ni bilo prav, to je Schramm takoj vedel. Še zlasti po tistem, ko je Waidschmidt kmalu zatem spet in nato še enkrat prišel k njemu. Kljub temu pa je tiste prve obiske očitno čutil kot nekaj posebnega, zaradi česar ga ni hotel odsloviti, pozneje pa ga ni več zmogel, ker je preraslo v pravilo. Toda to, da je že kmalu pri njem preživel vse šolske odmore in popoldneve, to ni bila Schrammova želja, temveč je pritiskal sam Waidschmidt. Ni se pustil odgnati, niti z opozorilom, da bodo ljudje širili govorice. Temu se je Waidschmidt samo smejal. In kako se je smejal, ko mu je Schramm na koncu zaradi na videz nepomembnih napak moral odreči odlično oceno, kako se je smejal, če mu ni hotel izpeljati formule, ker je bila

naloga za dani trenutek pretežka: Vi ste učitelj, je rekel, vi morate stvari razložiti, ne pa jih zavijati v skrivnost.

Tako je govoril in saj je tudi moral. Še za konec, ko ga je Schramm naročil k sebi, ker ni več vedel, kako naj si njegovo vedenje razlaga. V shrambico s kartami in zemljevidi, ki je Schramm, najsi je bila še tako prijetno odmaknjena, ni maral. Tam ni bilo ničesar vsaj nekoliko finejšega. Ne morem čakati, je rekel Waidschmidt, ne morem čakati, dokler ne bom tega zaključil. Zaletavaš se, dragi moj, je rekel Schramm in mu pod nos molel list zadnje klavzurne naloge in mu kazal niti ne nezgovorne, temveč v skupnem seštevku občutne napake. Waidschmidt se je naslanjal na steno in zviška gledal na list, stal je ležerno, kot da nič več ni pomembno, je pomislil Schramm: Tako ne bo nič iz Amerike, je rekel. In zaslišal njihove vzklike veselja, celo skozi zaprta okna je odmevalo z notranjega dvorišča, kjer so dijaki preživljali odmore, vriskali so in tulili, votlo je zarožljalo, kadar je žoga zadela žičnato mrežo za vratnico, in iz Waidschmidtovih ust prvokrat beseda midva.

Bilo je malo pred izpiti, nič drugače kot vsa leta, ko so osemnajstletniki sedeli in pili na trati pri bajerju, do belega dne, cele kratke noči so sedeli z žganjem in zaprisegami v mokri travi, zbrani ob ognju, in celo tisti, ki se do nedavna niso niti pogledali, so se pobratili za vedno, zdajle, preden naj bi se za vedno razkropili. Malo pred zadnjimi izpiti so Waidschmidta opazili v bližini določenih skupin. Saj s tem ni bilo nič narobe. Nič posebnega ni bilo, ne prvič, Schramm je to vedel, obenem pa tudi ni vedel, za kaj gre.

Vragolije, je rekel Schramm ob misli na revijo. Iz zvite karte morskih tokov je med poukom zdrsela in padla na tla. Dekle iz prve vrste je karto pripelo na stojalo. Vsi drugi so opazovali, celo iz zadnjih vrst so opazovali revijo, fotografijo, ki je ležala pred Schrammovimi nogami in na kateri se je videlo marsikaj na en mah, dva para rok, izraslih iz enega trupa, v prerivajočih se zvinih, telo, ki je prekrivalo drugo in ravno še je bilo opaziti, da nekdo kot pes

visi čez drugega. Na tej fotografiji ni bilo nič povsem razkrito, vse se je dalo zaslutiti, in to je bilo tisto, je pomislil Schramm, zaradi česar je položaj deloval še bolj plastično, še bolj nerazveseljivo. Kako so vsi čepeli po vrstah v klopeh, skorajda odrasli ljudje, kako so čepeli in prežali, kaj se bo zgodilo v naslednjem trenutku. In visokoraslo dekle pri karti v stojalu, ki je še vedno drhtela, je nepremično stalo pred krožečimi puščicami na modri podlagi, pred karto. Samo lise v stanjšanem, spranem vratnem izrezu so cvetele nad loke njenih lic, vse do zaliva njene nečiste prečke. Schramm je z nogo zatipal zvežčič, ga brcnil, da je vzfrfotal in korak naprej obležal: Kaj je, bomo čakali do jutri, je vprašal, in v njem se je spet naselilo malo več miru, medtem ko je čakal, da se je dekle s togimi boki sklonilo po revijo, jo zaprlo in odneslo na svoje mesto, preden je na tablo napisal nadnaslov in začel govoriti o vsebini učne ure.

Ni vedel, kaj je s tem imel opraviti Waidschmidt. Prav tako, kot ni vedel, kot nikdar ne bo vedel, ali ga je tedaj on očrnil ali pa kljubovalno molčal, ali je kaj namigoval ali vse zanikoval. Očrnil, potem pa izgubil živce, ker je bila polovica laž. Schramm se ne bo več dokopal do izida, niti sam zase ne do ugotovitve, katera od možnosti bi mu najmanj ugajala. In ni mogel položiti prsta na mesto, kjer so se spremembe začele, ko so se pojavili prvi pomisleki. In ne komaj takrat, ko je Waidschmidt začel delati drobne napake, prav v zadnjih klavzurah sicer nobenih težkih, vendar pa prave napake, kot ti uidejo iz površnosti. Površnosti, kot jo poznamo pri tistih, ki enkrat želijo pokazati, da tega ne potrebujejo. Zato si je v svoji zavrtano vztrajni maniri poiskal prijatelje, na koncu pa tudi dekle. Eno med mnogimi, je pomislil Schramm. Ob jutrih je s kockicami grozdnega sladkorja in ošiljenimi svinčniki sedela v klopi, z mokrimi lasmi, zavitimi v figo, pritrjeno na temenu, da si lahko gledal, kako se je na njenem tilniku sušila in svetlila. Če se je sklonil ob nji, da bi preveril njene izračune, jih je lahko videl, peresca, ki so sršela iz njene pričeske, in zabrisan prehod v peščeno medel, bled puh, ki je rasel po vratu navzdol za ovratnik. Napake si je redko dovolila, ampak, ali je zato bila že tudi kaj posebnega. O čem se je s takšnim dekletom imel

pogovarjati fant kakor Waidschmidt, kaj je fanta, kakršen je, sploh napeljalo na to, razen neke z leti odločno živete odmaknjene, posebne eksistence. Kaj bi to, je vprašal Waidschmidt, če smem vprašati.

Poskus je bila, drugega zanj ni mogla biti in tako jo je konec koncev tudi označil sam, je pomislil Schramm. Gladko depilirane noge, črne obrvi, tudi pod ščitnikom čepice dvomeče namrščene, ko je med prostimi urami in po pouku trenirala sama s sabo in venomer silovito lučala žogo v zunanjo steno telovadnice. Kako se je priličil drugim, v najkrajšem času se jim je pridružil, še bolje: se jim vrgel, je pomislil Schramm, se jim udinil, da je človeka bilo sram.

Schrammu ni bilo prav, kako zelo je fant iskal njegovo bližino, a ko ga skoraj čez noč ni več bilo, je čutil, da tudi to ni dobro. In Waidschmidt ni odgovoril na nobeno njegovih vprašanj v pojasnitev razlogov, namesto tega jih je odpravil s prozornimi frazami in protivprašanji, ki naj bi preusmerila pozornost. Pogovarjamo se to in ono, saj razumete, da ne gre za velike reči. In revija, kaj pa naj bi bilo s to revijo, kaj hočete povedati. Boste že morali biti bolj jasni, je terjal, če naj vem, o čem je govora. Vi ste učitelj, vi morate stvari razložiti, ne pa jih puščati nejasne. Ta pravi to pravi! Izmikanje, je pomislil Schramm, veliko izmikanje in preusmerjanje pozornosti namesto enega samega uporabnega odgovora, in zato ga je, prvič, kar ga je poklical k sebi, tudi že hotel poslati proč, ker ga nikjer ni mogel zgrabiti, in že z roko na kljuki, napol izvit se je Waidschmidt še enkrat obrnil.

Kako to sploh zdržite, je vprašal Waidschmidt: Meni na vašem mestu bi se že zdavnaj zmešalo. In skozi po novem daljše lase si je prečesal v hitro, zapirajočo se preseko, stal tam in veselo poslušal odzven svojih besed, medtem ko je lučka nad vratno preklado začela utripati v znak konca odmora, vzkliki in topot so prodirali po hodniku k sobi. Zaciklal se boš, je svaril Schramm, kot je svaril, če je kdo naredil več napak kot običajno, ker je bil premalo pozoren: Takšnih, kot si ti, je bilo že veliko. Tako je govoril in kljub temu

opazil, da Waidschmidt sploh ni bil več pri stvari. Kot da bi bil pripravljen na to, kar bo sledilo, je pomislil Schramm, kot da bi že poznal vse tiste stavke, in on, Schramm, jih je seveda tudi poznal: Kdor hoče preveč, noče nič, saj globoko v sebi sam ve, da tega ne dosega, hitreje kot kaj domisliš, dosanjaš. Premisli. Waidschmidt je iztegnil vrat, brado k prsim. Ponorel ali ubil, je rekel, ali oboje, eno za drugim.

In nihče nikomur ni prisolil klofute. Nič, je zdaj spet nujno pomislil Schramm, se ni zgodilo po naključju, Waidschmidt je vse to načrtno in namenoma pripeljal do te točke. Vsaka izjava je bila ena izmed potez, ki je na vsako protipotezo znala odgovoriti in prav tako na naslednjo. In celo tako imenovani zlom, je pomislil Schramm, je že premislil in načrtoval kot nujno posledico vsega poprejšnjega. Do konca, je pomislil Schramm, je bil korak pred tabo, nad in pred tabo, tudi ko je Waidschmidt skupaj z njim gledal njegovo roko, roko, ki jo je Schramm dvignil, da bi udaril in ki je obotavljivo zmrznila v zraku. Zdaj pa ste zamahnili. Waidschmidt se je smehljajal.

Tedaj bi morda končno dobil, kar si je zaslužil, in ni si samo zaslužil, je pomislil Schramm, marveč je celo nujno potreboval. Enkrat si osupel, enkrat zgrožen. Čutil strahoto, v kateri je vsak videti nag in neumen, ko mu zmanjka pregovorov, ko ga nekoč nekdo prime in ga davi, stisne, kolikor more. Zamahnil si, torej tudi udari, je pomislil Schramm, to je hotel povedati s svojimi namigovanji, z opazkami, to je bilo to, kar so vsi drug z drugim v resnici hoteli in si želeli, da bi eno vodilo v drugo in da njihova dejanja ne bi ostajala brez posledic. Fant ga je gledal, ne da bi trenil, samo drhtenje desne, malo nižje viseče veke, od vneme, strahu pretegle, od ekstaze, da se je končno nekaj zgodilo.

Tu ni kaj videti, je rekel Schramm in z obema rokama trdno prijel držaj orodja. Lahko se še zgodi, da jim bo grozil, če se bodo med

igro predolgo, preblizu prihuljeno motovilili okrog njegove lese, če bodo tiščali čela na palice ali kukali k njemu v kotanjo, v vrt pred hišo. Pokazal jim je motiko, pa kamen, kot so pričakovali od človeka, ki je seveda postajal zmeraj bolj čudaški, brez žene, brez otrok, celo brez psa. Ampak za to je bilo še prezgodaj.

Iz nemščine prevedla

Urška P. Černe